Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Metsäniityn koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

***Miten minulla menee -kyselyn** tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

***Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta** Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

- Ryhmissä on toimintakauden alussa sovittu yhteisistä toimintatavoista ja säännöistä, sekä luotu myös lasten kanssa yhdessä oman ryhmän säännöt.

- Ryhmissä on rakennettu alusta asti positiivista ja sallivaa oppimisympäristöä, jossa jokainen saa olla turvallisesti oma itsensä.

- Ryhmissä on painotettu tunne- ja kaveritaitojen harjoittelua sekä ohjattuna että osana arkea.

- Syksyn aikana on tutustuttu ja ryhmäydytty yhteisten leikkien kautta esim. kannustuspiiri, vettä kengässä ja erilaisia nimileikkejä.

- Toiminnassa lapsia on jaettu pienryhmä- ja parityöskentelyyn monipuolisesti niin, että lapset tutustuvat toisiinsa. Lasten välisiä sosiaalisia suhteita on pyritty tukemaan, jotta jokainen löytäisi mieluisia leikkikavereita. Tässä on huomioitu myös se, että lapset tulevat erilaisilta varhaiskasvatuksen poluilta.

- Ristiriitatilanteet pyritään selvittämään heti. Aikuiset pyrkivät tukemaan tilanteiden selvittämistä, samalla harjoitellen ja oppien tilanteiden itsenäistä selvittämistä.

- Yhteisöllisyys on merkittävä osa yksikön toimintaa. Luomme erilaisilla koko varhaiskasvatusyksikön ja koulun tapahtumilla ja teemapäivillä (yhteiset laulajaiset, Halloween-juhla jne) yhteisöllisyyttä, jonka myötä lapset tutustuvat toisiinsa ja saavat mahdollisesti ystäviä yli ikäluokkarajojen. Näin lapset saavat myös kokemuksen yhteisöön kuulumisesta ja yhteisön jäsenenä toimimisesta.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Harjoitellaan tunne- ja kaveritaitoja läpi esiopetusvuoden leikkien ja keskustelujen avulla. Luodaan toisia kunnioittava, ystävällinen ja positiivinen toimintakulttuuri ryhmään. Harjoitellaan kannustamaan kaveria. Huomataan jokaisen onnistumiset. Hyödynnetään eskarikirjan materiaalia. Tunnekortit Vahvuusvaris Kielinupun tukiviittomavideot	Tuetaan päivittäin kaveritaitojen harjoittelua. Autetaan lapsia selvittämään ristiriitatilanteita aikuisen tukemana. Jaetaan lapset suunniteltuihin pienryhmiin ja leikkipareihin. Havainnoidaan lasten toimintaa ja leikkejä, ohjataan tarvittaessa. Veo on pitänyt aikuisille lyhyen koulutuksen liittyen positiiviseen sosiaaliseen oppimisympäristöön. Näitä oppeja hyödynnetään positiivisen oppimisympäristön	Huomataan lasten onnistumiset ja huomioidaan ja kehutaan lapsia aikuisten toimesta. Annetaan omalla postitiivisella puheella esimerkki lapsille. Tunne- ja kaveritaitokeskustelut yhdessä tyhmän kanssa. Harjoitellaan päivittäisessä toiminnassa ja erilaisissa tilanteissa toisen kannustamista ja kehumista. Huomioidaan yhdessä kannustamisen ja kehujen merkitys ja hyvä tunne. Timanttipurkin hyödyntäminen:	Koulun kanssa yhteiset opettajien palaverit joissa säännöllisesti keskustellaan yhteisistä toimista kiusaamisen ehkäisemiseksi.

	luomisessa ja näin ollen ennaltaehkäistään mahdollista kiusaamista.	sovitaan aihe, josta lapset keräävät timantteja kuten toisen auttaminen, kiittäminen jne.	

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten **peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon**. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia.

Peruslukutaito: Luetaan ryhmässä yhdessä ääneen min. 10 minuuttia päivässä. Lukivalmiuksia tukevat kielelliset pienryhmät, kirjojen lukeminen lapsille ääneen, ikätasolle sopivia kirjoja lasten saatavilla, kirjastoretket, aakkoset ja erilaisia tekstejä näkyvillä oppimisympäristössä.

Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä, esimerkiksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.

Numeerinen lukutaito: Numeromerkkeihin tutustuminen, numerot näkyvillä, huomion kiinnittäminen ympärillä oleviin numeroihin ja lukumääriin.

Kuvalukutaito: Kuvitettu päiväjärjestys, sosiaaliset kuvatarinat, lukulumo, Kummaa esiopetusmateriaalit, kuvista keskusteleminen

Medialukutaito: Kummaa digiopetusmateriaali, Yksi ryhmä osallistui Ylen uutisohjelman tekemiseen, Ipadien jne digivälineiden käyttö opetuksessa, uutisista keskusteleminen

Yhteistyö kreikkalaisen esiopetusryhmän kanssa Zoom-yhteydellä, tukee monilukutaitoa ja digitaitoja.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

- Liikkumisen lisääminen

- Molemmilla ryhmillä viikoittain käytössä päiväkodin liikuntasali. Lisäksi ulkoisen toimijan järjestämä sporttikerho joka toinen viikko. Päivittäinen ulkoilu tukemaan lasten vapaata, omaehtoista liikkumista monipuolisessa liikuntaympäristössä, jota koulun ja päiväkodin piha tarjoaa. Kannustetaan lapsia ulkoilussa liikunnallisiin leikkeihin sekä jalkapallo/koripallokentän hyödyntämiseen. Osallistutaan lasten kanssa liikkumiseen ja tuetaan siten liikunnallisen toiminnan toteutumista ja innostusta liikkumiseen.

- Havainnoidaan ympäristöä ja pohditaan, millä keinoin lasten liikkumista voidaan lisätä. Esim. siirtymätilanteisiin liikunnallisuutta sekä aamupiirille pelkän istumisen sijasta toiminnallista liikkumista.

- Toiminnallinen oppiminen, hyödynnetään koulun tiloja monipuolisesti ja sisällytetään oppimiseen liikunnallisia elementtejä esimerkiksi käytävää hyödyntäen.

- Oppimisympäristönä hyödynnetään monipuolisesti salia, pihaa ja metsää sekä puistoja.

- Lupa liikkua -tunnit, luistelut jäähallissa jne.

- Alueen lähiympäristön seikkailukartan hyödyntäminen.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Hyödynnetään oppimisessa lähiympäristöä. Käydään noin kerran viikossa retkellä lähialueen luonnossa. Esiopetuksen läheisyydessä on paljon ulkoilumahdollisuuksia metsissä ja kallioilla.

Ympäristön arvostaminen ja vastuullisuus, kestävä elämäntapa. Keskustellaan lasten kanssa jokaisen oikeuksista ja luonnon huomioon ottamista esim. ei katkota oksia elävistä puista. Tutkitaan luonnonilmiöitä ja vuodenaikoihin liittyviä ilmiöitä luonnossa. Hyödynnetään luonnonmateriaaleja taiteen tekemisessä.

Keskustellaan ja harjoitellaan kierrätykseen liittyviä asioita, keskustellaan myös ruokahävikistä ja sen vaikutuksesta ympäristöön.

Lähialueen rakennettuun ympäristöön sekä liikenteeseen tutustuminen ja niiden tutkiminen.